

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije



MEDNARODNA
KONFERENCA

POTI DO DUŠEVNEGA ZDRAVJA OB IZGUBI SLUHA

Skrb zase, izzivi in rešitve
na področju duševnega zdravja

Datum: 19. april 2024
Lokacija: Hotel Exe Lev,
Ljubljana, Slovenija

Letnik XLIV, št. 2, februar 2024 | ISSN 1318-1394

**Parašportniki
leta 2023**

**Poklicna bolezen:
misija nemogoče**

**Slovenski znakovni jezik in jezik
gluhoslepih v osnovne šole**

**25. februar, mednarodni dan
polževega vsadka**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24, Ljubljana

telefon: 01/500 15 00

telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran: www.zveza-gns.si



Urednik: Janez Žura

Uredniški odbor: Aleksandra Rijavec,

Valerija Škof, Sašo Letonja

Jezikovni pregled: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žaliijo čast drugih, ne objavljamo.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena

Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja.

Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Foto na naslovnici:

Nina Šturm



Obvestilo urednika

Poslanci državnega zbora so na dan maternega jezika potrdili novelo Zakona o osnovni šoli, s katero v osnovnošolsko izobraževanje uvajajo poučevanje slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih. Sicer pa smo 25. februarja praznovali mednarodni dan polževega vsadka. Strokovno se imenuje kohlearni implant in je medicinski pripomoček, ki lahko osebam s hudo ali celo popolno izgubo sluha omogoči, da slišijo. Tretjega marca zaznamujemo mednarodni dan skrbi za sluh, ki ga je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila leta 2007. Pomembno je, da so ljudje ozaveščeni, kaj je izguba sluha, kako jo je mogoče preprečiti in kako ukrepati ob njenem nastanku. Kajti če izgube sluha ne obravnavamo, lahko to močno vpliva na vsakdanje življenje ljudi. Prav zato je pomembno, da se ljudje zavedajo in ustrezno ukrepajo, če zaznajo izgubo sluha, saj bodo tako imeli boljši nadzor nad svojim zdravjem, kakovost življenja pa se bo približala ravni pred izgubo sluha. Obenem pa je treba razvijati ozaveščenost družbe tudi o gluhi skupnosti, ki na številnih področjih nima enakih možnosti za vključitev v družbo, čeprav bi ob hitrem razvoju tehnologije to že pričakovali.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si.

Navodilo avtorjem

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnili, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large).

Tovrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila.

Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi,

širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu .jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta,

naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Kazalo

4 S sekretarjeve mize

Aktualno

- 11** Slovenski znakovni jezik in jezik
gluhoslepih v osnovne šole
- 12** Poklicna bolezen: misija nemogoče
- 14** Prvi predsednik Športne zveze gluhih Slovenije
Janez Slatinšek prejel Bloudkovo priznanje
- 16** 25. februar, mednarodni dan polževega vsadka
- 18** Naj ne bo prepozno za dober sluh

Aktivnosti zveze

- 19** Mednarodna konferenca: poti do duševnega
zdravja ob izgubi sluha
- 21** Sestanek ZDGNS pri Zagovorniku
načela enakosti

Reportaža

Z varnim korakom tudi pozimi **22**

Kultura

Kulturni projekti v letu 2024 **25**

Šport

Parašportniki leta 2023 **26**

Reprezentanca gluhih
v dvoranskem nogometu **29**

Mednarodni športni projekti 2024 **33**

Iz naših društev

Solidarnost po ujmah:
Koncert za gluhega Bojana **34**

Matjaž Juhart

S SEKRETARJEVE MIZE

Javna dela na ZDGNS



Veseli nas odločba Zavoda za zaposlovanje, da bosta lahko na ZDGNS sodelovali dve javni delavki, ki bosta v pomoč pri izvajanju programov in administraciji. Letos nas poleg rednega dela čakajo veliki mednarodni dogodki.

Delavnica Fakultete za elektrotehniko UL za sistemsko podporo pri povečanju socialne vključenosti

ZDGNS je aktivno sodelovala pri predstavitvi potreb in izzivov pri dostopnosti oseb z izgubo sluha. Anton Petrič in Teja Pahor sta na tem področju izredno aktivna in z deležniki usklajujeta vse potrebno. V ciljnem raziskovalnem programu izvajajo analizo in iščejo ustrezne rešitve za dostopnost pri socialnem vključevanju.

Seja sekretariata ŠZGS



Predsednica ŠZGS Sabina Hmelina je sklicala redno sejo sekretariata, na kateri so obravnavali zapisnike prejšnjih sej in predsedstva ter načrte za mednarodne športne dogodke v letu 2024. Letos je športno izredno bogato leto, vsa tekmovanja pa so namenjena tudi pripravam na olimpijske igre gluhih, ki bodo v letu 2025.

Muzej krščanstva na Slovenskem tudi v znakovnem jeziku

Izredno smo zadovoljni z razširitvijo dostopnosti vsebin za gluhe pri številnih organizacijah. Vsake dobre na-



mere in koraka v to smer smo iskreno veseli in spodbujamo k razširjanju teh vsebin. Veliko se trudimo za promocijo in si prizadevamo za ozaveščanje. Muzej krščanstva je otroško lutkovno predstavo o papagajčku Kokiju in zlati skledi pretolmačil v znakovni jezik.

Strategija ZGNS na področju sistemskih rešitev



Redno sodelovanje z društvi, člani UO in sekretarji društev je ključno pri pridobivanju informacij o potrebah naših uporabnikov ter iskanju ustreznih poti in rešitev. Medsebojno izmenjevanje informacij na različnih ravneh pripomore k iskanju najboljših rešitev, na koncu pa smo tako ali drugače odvisni od delovanja ministrstev, državnega zbora in vseh ključnih deležnikov.

Akcijski načrt obiskov vseh ministrstev, vlade in državnega zbora

Na podlagi strategije, potreb in predvsem izzivov, s katerimi se spoprijemajo osebe z izgubo sluha, v vodstvu ZDGNS skupaj s strokovnimi delavci ali predsedniki društev oz. člani UO ZDGNS obiskujemo ministrstva na različnih ravneh, vse v želji, da se določene pravice oseb z izgubo sluha vpeljejo v sistem. Izredno nas veseli, da smo marsikje uspešni, na splošno pa ocenjujemo,

da zadeve tečejo izredno počasi, marsikje prepočasi, in da bi lahko veliko več uredili, če bi odločevalci ustrezneje ravnali.

Predlog sprememb Zakona o osnovni šoli



Vlada RS je uslišala dolgoletne zahteve ZDGNS, predvsem na podlagi 62.a člena Ustave RS, da v vse ravni izobraževanja vključi tudi znakovni jezik. Začela je s spremembo zakona o osnovni šoli, ki bo uvedel tako znakovni jezik kot jezik gluhoslepih, kar bo treba v naslednjem koraku še konkretizirati in to spremembo uvesti na sistemski ravni v šolah. Ta korak bo dodatno spodbudil področje razvoja in poučevanja SZJ.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

V času javne razprave smo na Ministrstvo za kulturo poslali zahteve naših uporabnikov do dostopnosti kulturnih dobrin in prireditev tako na državni kot lokalni ravni. Poleg tega smo poudarili, kakšne so težave pri sistemskem razvoju znakovnega jezika in težave pri dostopnosti medijev, z RTV Slovenija vred.

Nacionalni program vzgoje in izobraževanja

V času javne razprave smo na ministrstvo za šolstvo poslali zahteve naših uporabnikov do dostopnosti izobraževanja z vsemi možnimi prilagoditvami dostopnosti. Obžalujemo, da se razvoj tehnologije ne odraža pri tehničnih prilagoditvah gluhih in naglušnih študentov s sprotnimi podnapisi ali pretvorbo govora.

Zakon o medijih – pripombe ZDGNS

V času javne razprave smo na ZDGNS pripravili pripombe na predlog Zakona o medijih in se konkretno, s predlogi, lotili velikih težav oseb z izgubo sluha pri dostopu informacij in komunikacij.

Zagovornik načela enakosti



Predstavniki ZDGNS smo obiskali urad Zagovornika načela enakosti in predstavili zelo široko paleto sistemskih področij, ki jih pokrivamo – od izobraževanja, sociale, zdravstva, kulture, dostopnosti, jezika in številnih drugih področij. V nadaljevanju smo se konkretnije usmerili v področje vpeljave 62.a člena ter razvoj znakovnega jezika, izpostavili smo področje dostopnosti do informacij in komunikacij v prilagojenih tehnologijah, sprotne podnapise, pretvorbe govora ter na koncu še področje osebne asistence in hrupa.

Zagotovo bomo te sestanke nadaljevali, treba pa je poudariti, da je Zagovornik v preteklem letu pripravil kar nekaj posebnih poročil na temo invalidov in oseb z izgubo sluha ter dostopnosti.

Obrazec za prijavo diskriminacije Zagovornika načela enakosti



Vse osebe z izgubo sluha in strokovne delavce, ki se ukvarjajo s področjem oseb z izgubo sluha, je treba seznaniti s tem, da imajo posamezniki največjo moč pri izpostavljanju svojih zahtev in potreb. To lahko formalno izrazijo tudi z vlogo, poslano Zagovorniku načela enakosti, in sicer tako, da izpolnijo obrazec za prijavo diskriminacije.

Učni listi za šole: naglušnost in tinitus

V skladu s strategijo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja smo na ZDGNS pripravili posebne učne liste, ki jih bodo razdelili po šolah, da bodo učitelji odpirali teme, kot so izguba sluha, hrup, pripomočki, dostopnost in tinitus.

Odprta skupina na ZDGNS za samopomoč za osebe s tinitusom

Na ZDGNS poteka mesečno srečanje oseb s tinitusom. Skupina je dobro obiskana, predvsem pa se marsikdo med nami spopada s tinitusom in



POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba).

SKUPINA POTEKA:

 VSAK 2. ČETRTEK V MESECU	OB 18. URI	SREČANJA POTEKAJO PREKO SPLETA (ZOOM)
---	-------------------	--

Namen skupine:

- Pogovor
- izmenjava izkušenj
- Pridobivanje in izmenjava informacij
- Lažjanje tinitus
- Medsebojna podpora
- Pomощ in sodelovanje

Srečanja vodi **Gregor Jenko, psiholog**

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA. SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNIAKE, KI DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

RehaCenter Sluh
Domenkova 36
1000 Ljubljana

RehaCenter Sluh

PEZZA DRUŠTVO
SLUŠNI IN NAGLASNI SLOVENCI
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovencev

ne najde ustrezne pomoči oz. informacij. Odprta skupina, ki se sestaja na daljavo, je prostor, kjer se lahko dobijo informacije, predvsem pa je srečanje oseb s podobnimi težavami.

Mednarodni dan polževega vsadka



ZDGNS praznuje mednarodni dan polževega vsadka s posebno informativno kampanjo ozaveščanja v svojih medijih in oddaji Prisluhnimo tišini na RTV Slovenija.

Mednarodni dan materinščine

Po vpisu znakovnega jezika v Ustavo RS je za nas pomemben tudi mednarodni dan materinščine, ki ga praznu-

jemo s posebnimi prispevki in priredbami v znakovnem jeziku. Letos bomo ta dan združili s številnimi dogodki, ki bodo potekali vse leto, ključen dogodek pa bo novembra, ko bomo z mednarodno konferenco in kulturnim programom praznovali 10. obletnico razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika. ZDGNS je bila tista organizacija, ki je dala pobudo za vpis na vlado in se je leta 2004 tudi uresničila.

Sodoben hrup je skrit



Hrup postaja v našem načinu življenja čedalje večji problem, saj se inšpekcije, ki bi nadzorovale glasnost na prireditvah in delovnih mestih, ne izvajajo sistemsko. Vrtci, šole, spalna naselja so postavljena ob izredno hrupnih cestah, trgovinah, drugih objektih, kar posledično lahko vpliva na izgubo sluha in duševno zdravje. Hrup na delovnem mestu, poklicne bolezni in hitra izguba sluha v starosti so velika težava naše družbe. Izguba sluha resnično vpliva na duševno zdravje in življenjsko kakovost. Zato smo letos posvetili posebno pozornost tudi področju hrupa.

250. obletnica rojstva Valentina Staniča

Na ZDGNS smo na poseben način, z informativnim programom ZDGNS,



zaznamovali obletnico rojstva velikega dobrotnika in prvega pionirja izobraževanja gluhih v znakovnem jeziku na slovenskih tleh. Njegove usmeritve so pred več kot 200 leti spodbujale učenje znakovnega jezika in poučevanje v njem ter pomembnost izobrazbe gluhih oseb. Žal so bili ti njegovi napor kmalu zatrti na svetovni ravni, in Slovenija je temu sledila, a kljub temu lahko rečemo, da je bil Valentin Stanič pionir znakovnega jezika, poučevanja in posebnih šol za gluhe na slovenskih tleh.

Akcijski načrt kulture za leto 2024 – sestanek kulturnih sekcij društev



V sodelovanju z društvi in kulturnimi sekcijami so se sestali vsi udeleženi in pripravili letni načrt kulturnih prireditev in dogodkov. Kultura in jezik sta tesno povezana in veseli nas

vkjučevanje naših uporabnikov na področju kulture.

Akcijski načrt športa za leto 2024 – športne sekcije društev



V sodelovanju z društvi in športnimi sekcijami je pripravljen letni načrt športnih dogodkov in državnih prvenstev. Šport je pri številnih osebah z izgubo sluha še vedno izredno priljubljen program, predvsem pa je to vsotopna točka vključevanja, druženja in aktivnega preživljanja prostega časa.

Poročili FIHO 2023 in MK 2003

Začetek leta je v znamenju poročil in v skladu s tem smo skupaj z društvi pripravili poročila za našega glavnega financerja FIHO za leto 2023. Ob tem smo tudi oddali poročilo za vse naše projekte na Ministrstvu za kulturo (MK). Brez teh dodatnih sredstev ne bi mogli obsežneje izpeljati naših posebnih socialnih programov.

Janez Slatinšek – prejemnik Bloudkovega priznanja



ZDGNS in ŠZGS iskreno čestitata dolgoletnemu predsedniku ŠZGS za posebno Bloudkovo priznanje. Dolgoletno delo in vodenje športa gluhih se je preslikalo v posebno priznanje in je tudi šlo v prave roke. Iskreno čestitamo.

Marino Kegl na avstralskem odprtem teniškem turnirju



Za vsakega športnika je posebna čast nastopati na prav posebnih športnih tekmovanjih. V svetu tenisa se avstralsko odprto prvenstvo uvršča med najprestižnejše turnirje in prav veseli smo, da je naš reprezentant Marino Kegl igral na njem. V kategoriji gluhih teniških igralcev je osvojil končno 5. mesto, kar je res izredno dober rezultat. Čestitamo Marinu in njegovemu trenerju Darku in obema želimo vse dobro v tem predolimpijskem letu, ko ga čaka še evropsko prvenstvo v tenisu.

Dopolnitev seznama tehničnih pripomočkov na MDDSZEM



ZDGNS je poslala dopolnitev seznama tehničnih pripomočkov za osebe z izgubo sluha. Tehnologija se hitro spreminja in razvijajo se novi pripomočki za lažjo dostopnost oseb z izgubo sluha. Od resornega ministrstva pričakujemo čimprejšnji sklic komisije in potrditev novih pripomočkov za seznam.

Slušni aparat – kaj pa zdaj?



ZDGNS je izdala posebno zloženko, ki bo objavljena tudi na spletu, s koristnimi informacijami za uporabnike slušnih aparatov. Zloženka se posveča temam, kot so, kako pridobimo slušni aparat, kaj je slušni aparat, čiščenje, vzdrževanje, shranjevanje in predvsem, na kaj moramo biti pri tem posebno pozorni.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.



Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.



Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.



Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.



Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.



QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.



Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.



Slovenski znakovni jezik in jezik gluhoslepih v osnovne šole

Poslanci so sprejeli novelo Zakona o osnovni šoli, ki med drugim ureja izvajanje pouka znakovnega jezika in jezika gluhoslepih. Tako se 16. členu dodaja odstavek, ki se glasi: »Za gluhe učence in učence s težko izgubo sluha oziroma učence z gluhoslepoto šola, poleg obveznih predmetov iz prejšnjega odstavka, izvaja tudi pouk znakovnega jezika oziroma jezika gluhoslepih.«

Pristojni strokovni svet mora najprej določiti predmetnike in učne načrte, vendar mora biti ta člen uveljavljen najpozneje 1. septembra 2027.

Čeprav bosta oba jezika v osnovne šole najverjetneje uvedena šele čez tri leta, je lepo naključje, da so poslanci zakon potrdili prav na mednarodni dan maternega jezika.

Videti je, da se na tem področju počasi obe-tajo korenite spremembe, za katere si v Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije že zelo dolgo prizadevajo. So pa zadovoljni, da se stvari vendarle premikajo, je dejal sekretar zveze Matjaž Juhart. »Osebnostno sem zelo ga-

njen, da so ravno na današnji dan vnesli zakonsko podlago za izobraževanje gluhih v njihovem maternem jeziku. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se je za to borila že mnogo let, bolj sistematično pa zadnjih 20 let. Bile so številne ovire (tudi v skupnosti gluhih) in številne bitke na državni ravni ter mnoga prizadevanja (tudi novi 62.a člen Ustave RS), da so se pripravili in se bodo še pripravljali sistemski akti. A danes je pomemben dan za gluho skupnost, uporabnike znakovnega jezika, strokovne sodelavce, tolmače ter starše in svoje gluhih. Ne smemo pa pozabiti, da je zgodbo izobraževanja gluhih v znakovnem jeziku na Slovenskem začel cenjeni Valentin Stanič. Njegov odlični praktični primer izobraževanja je pozneje uničila stroka v Sloveniji, posledice pa vsi skupaj čutimo še danes. A na teh temeljih se znova gradi dobra pot.«

Z vpisom znakovnega jezika v ustavo in nadaljnjimi ukrepi na tem področju se izboljšuje kakovost življenja gluhih, predvsem pa njihove možnosti za dobro izobrazbo in s tem večje možnosti na trgu dela.

Aktualno



Poklicna bolezen: misija nemogoče



Po dolgih in mučnih 30 letih prepričevanja je država Slovenija šele na podlagi direktive EU končno le sprejela pravilnik o poklicnih boleznih, ki oškodovancem omogoča tudi temu primerno in ustrezno nadomestilo za bolezen kot posledico dela v neprimernem delovnem okolju. Na obsežnem seznamu poklicnih bolezni je tudi izguba sluha zaradi dela v hrupnem okolju. Pravilnik natančno določa, kakšna je pot do ugotovitve poklicne bolezni, in ena od novosti je tudi možnost, da posameznik sam sproži postopek pred pristojno komisijo. Priložiti mora diagnozo, ki jo je potrdil specialist, in potrdilo ZPIZ-a o svoji zaposlitvi, vse preostalo naj bi komisija pridobila sama.

V prejšnjem sistemu to ni bilo mogoče, zdaj pa pravilnik poleg redno zaposlenim omogoča uveljavljanje poklicne bolezni tudi vsem

upokojemcem, ki so v času zaposlitve zboleli zaradi dela v neprimernem okolju.

Generacije delavk in delavcev so izgubile zdravje, marsikdo med njimi pa celo življenje zaradi dela v neprimernem okolju v nekdanjih industrijskih časih, ko skorajda ni bilo nobene resne preventive ali zaščite. Številne zgodbe so ostale prikrite, zamolčane in pozabljene; pa vendar še obstajajo ljudje, ki se borijo za svojo pravico.

O tem zelo nazorno priča zgodba upokojenke, ki je v ljubljanski tekstilni tovarni popolnoma izgubila sluh. V skladu z novim pravilnikom je upajoč sprožila postopek in predložila vsa zdravniška potrdila, na katerih jasno piše, da se je zaposlila povsem zdrava in upokojila kot popolnoma gluha oseba; prav tako je predložila vsa potrdila o svoji zaposlitvi z delovno

knjižico vred, mnenje takratnega osebnega zdravnika, specialista in varnostnega inženirja, skratka, vse zahtevano. Vendar to pa po mnenju odločevalcev še vedno ni dovolj.

Pristojna komisija strokovnjakov in vsi drugi odločevalci po vseh uradnih proceduralnih postopkih zdaj od gluhe upokojenke zahtevajo nemogoče: potrdila o meritvah sluha, torej dokumentacijo, ki bi jo moral hraniti delodajalec in bi morala biti ustrezno arhivirana, pa žal ni.

Kot večina tekstilne industrije v Sloveniji je šla tudi ljubljanska tekstilna tovarna Totra v stečaj, po znanih tranzicijskih scenarijih se je vse premoženje razprodalo, vsa dokumentacija pa se je, po domače povedano, izgubila neznano kam. Tako je zaradi malomarnosti stečajnih upraviteljev in vseh pristojnih institucij, ki bi morale skrbeti za arhiviranje dokumentacije, uveljavitev poklicne bolezni za številne upokojene misija nemogoče.

Tako je to zgolj še ena žalostna zgodba izmed mnogih starejše generacije in le še ena potrditev več, da je sprejeti pravilnik zgolj črka na papirju, žrtve pa so ljudje z izgubljenim zdravjem, ter samo še eno kruto spoznanje,



da si na zdravju davkoplačevalcev nekdo v državi ustvarja dobiček z birokratskim izigravanjem. To pa je v resnici nacionalna sramota za socialno in pravno državo, ki je med prvimi podpisala Mednarodno konvencijo OZN o pravicah invalidov.

Očitno je tudi ta konvencija o pravicah invalidov samo črka na papirju in nazoren primer, zakaj je Slovenija daleč pod povprečjem EU po številu priznanih poklicnih obolenj; ne zato, ker poklicnih obolenj ne bi bilo, ampak ker nekdo očitno načrtno zavira pravico ljudi do priznavanja poklicne bolezni.

Mira Horvat, delavka v nekdanji Bombažni predilnici in tkalnici Tržič

**ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.**

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletna TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.





Prvi predsednik Športne zveze gluhih Slovenije Janez Slatinšek prejel Bloudkovo priznanje



Na Brdu pri Kranju so podelili najvišja državna priznanja za dosežke v športu v letu 2023. Štiri Bloudkove nagrade so prejeli smučarski skakalec Anže Lanišek za vrhunski mednarodni športni dosežek, Janez Penca, Vojko Orel in Franc Ekar pa za življenjsko delo v športu. Podelili so tudi deset plaket, med njimi prvemu in dolgoletnemu predsedniku Slovenske športne zveze gluhih Janezu Sla-

tinšku za pomemben prispevek k razvoju slovenskega športa in za življenjsko delo v športu. Kot so zapisali v odboru za Bloudkove nagrade, »je v večini zaslužen, da se je po osamosvojitvi Slovenije ustanovila samostojna Športna zveza gluhih Slovenije. Tako so slovenski gluhi športniki že leta 1992 zastopali barve Slovenije na evropskem prvenstvu gluhih v alpskem smučanju in košarki.

Slatinšek je s svojim vplivom dosegel, da je bila Slovenija že leta 1991 v postopku za sprejem v polnopravno članstvo Mednarodnega komiteja za šport gluhih in Evropske športne organizacije gluhih. Ko je Slatinšek na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije deloval kot trener, vodja odprav in organizator, je bil tudi ena ključnih osebnosti na področju športa gluhih. Treniral je alpska smučarja Sabino Hmelina in Sama Petrača, ki sta osvojila prvi medalji v samostojni državi leta 1992 na evropskem prvenstvu v alpskem smučanju v Franciji. Slatinšek je kot takratni predsednik Športne zveze gluhih Slovenije, ki deluje pod okriljem matične Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, pripomogel k



Janez Slatinšek je na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije deloval kot trener, vodja odprav in organizator ter bil ena ključnih osebnosti na področju športa gluhih.

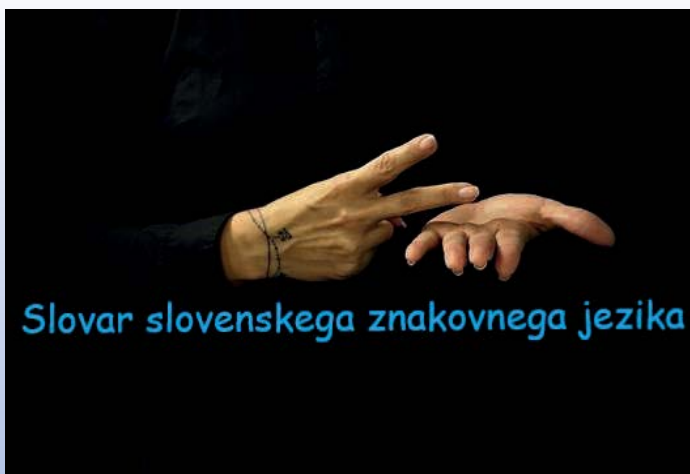
razmahu reprezentančnega športa gluhih, ki je Sloveniji od leta 1992 z 92 gluhih športniki prinesla 59 medalj z največjih tekmovanj.«

Janezu Slatinšku za njegove dosežke čestita tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.



Slovar SZJ na družbenem omrežju

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.





25. februar, mednarodni dan polževega vsadka



25. februarja zaznamujemo mednarodni dan polževega vsadka. Kohlearni implant ali polžev vsadek je medicinski pripomoček, ki lahko osebam s hudo ali celo popolno izgubo sluha omogoči, da slišijo. Slušni aparati namreč le okrepijo zvok, ki ga nato zaznava notranje uho, polžev vsadek pa obide nedelujoči del notranjega ušesa in posreduje signale neposredno do slušnega živca. Uporablja se lahko pri otrocih, mladostnikih ali odraslih ljudeh. Pogoj za vsaditev je, da je uho dovolj razvito, da lahko sprejme elektro-

do, oziroma da je slušni živec ohranjen in nepoškodovan.

Ker je zgodnje odkrivanje okvare sluha pri otrocih zelo pomembno, so naše porodnišnice leta 2005 uvedle presejalni test za okvaro sluha, ki se izvaja pri vseh novorojenčkih.

Novorojenčke z ugotovljeno okvaro sluha pošljejo na nadaljnje, natančnejše preiskave. Zgodnja dodelitev slušnega aparata oziroma vstavitev polževega vsadka omogoči ra-



Polžev vsadek obide nedelujoči del notranjega ušesa in posreduje signale neposredno do slušnega živca.

zvoj sposobnosti poslušanja v najboljšem obdobju, ko so možgani še dojemljivi za naravno pot učenja s poslušanjem. Centri za sluh se namreč razvijajo samo s poslušanjem. Zato je odločilno, da v predšolskem obdobju gluhih in naglušnih otrokom omogočimo spoznavanje sveta zvoka. Pozneje je lahko za to prepozno, saj lahko otrok izgubi ritem govora in melodijo stavka, kar oteži razumevanje govora.

V Sloveniji se vsako leto rodi med štiristo in petsto otrok z okvaro sluha. Otroke, ki se rodijo gluhi, operirajo med prvim in drugim letom starosti. Sledijo rehabilitacije z logopedi. Prvo operacijo pri nas so izvedli pred skoraj 30 leti, do zdaj pa so uspešno operirali in rehabilitirali več kot petsto ljudi.

Pri operaciji odraslih gluhih oseb z obojestransko izgubo sluha pa je potrebna dolgoletna slušna in govorna rehabilitacija, ki jo izvajajo surdopedagogi. Rehabilitacija vsebuje vaje za navajanje na zvok, vaje za poslušanje in vaje za izgovarjavo. Pri tem procesu je operiranim v pomoč tudi skupina za samopomoč na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.



Po operaciji odraslih gluhih oseb z obojestransko izgubo sluha je potrebna dolgoletna slušna in govorna rehabilitacija.

NE ZAMENJAJ
SLUHA
ZA KRATKOTRAJNI
UŽITEK.

NE ZAMENJAJ
SLUHA
ZA KRATKOTRAJNI
UŽITEK.

Naj ne bo prepozno za dober sluh

Sluh je eno izmed neprecenljivih čutil, ki nam omogoča tudi polno sporazumevanje. Ko ga enkrat izgubimo, si ga največkrat ne moremo več povrniti. Zato moramo z njim ravnati skrbno. Žal smo vse prevečkrat izpostavljeni hrupu, ki nam lahko trajno poškoduje sluh. Pomembno je, da so ljudje ozaveščeni, kaj je izguba sluha, kako jo je mogoče preprečiti in kako ukrepati ob njenem nastanku. Kajti če izgube sluha ne obravnavamo, lahko to močno vpliva na naše življenje. Prav zato je po-

membno, da se ljudje zavedajo in ustrezno ukrepajo, če zaznajo izgubo sluha, saj bodo tako imeli boljši nadzor nad svojim zdravjem, kakovost življenja pa se bo približala ravni pred izgubo sluha.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije na leto izda okoli 19 tisoč naročilnic za slušne aparate, vzrok za to pa ni le staranje prebivalstva, ampak izpostavljenost hrupu, saj je po opozorilih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije naglušnost najpogostejša poklicna bolezen, česar se ne zavedamo dovolj. Naš sluh lahko prizadene tudi tinitus, ki se izraža s šumenjem, piskanjem ali brenčanjem ter je lahko stalno prisoten v naših ušesih, kar lahko močno zmanjša kakovost našega življenja.

Ob 3. marcu, mednarodnem dnevu skrbi za sluh, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije znova opozarja: Skrbite za svoj sluh in pazite nanj!

Obiskovalce glasbenega festivala Ment smo ozaveščali o nevarnosti preglasne glasbe





Mednarodna konferenca poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

Skrb zase, izzivi in rešitve na področju duševnega zdravja

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v sodelovanju z Evropsko in Svetovno zvezo naglušnih organizira mednarodno konferenco za osebe s težavami s sluhom, ki bo potekala 19. aprila 2024 v Ljubljani. Konferenca bo združila strokovnjake s področja duševnega zdravja in izgube sluha iz Slovenije in tujine, kar bo udeležencem omogočilo dostop do širokega spektra znanj in izkušenj. Med drugim se je bodo udeležili tudi predstavniki SZO Evropa, Evropske komisije in drugih pomembnih institucij.

Okvara sluha pomembno vpliva na vsa področja posameznikovega življenja, tudi na duševno zdravje, saj lahko vodi do družbene osamljenosti, komunikacijskih ovir in občutka osamljenosti, kar povečuje tveganje za težave v duševnem zdravju. Pravočasna diagnoza, uporaba slušnih pripomočkov in psihosocialna podpora lahko znatno izboljšajo kakovost življenja ter duševno in splošno zdravje naglušnih. Poudarjanje pomena duševnega zdravja za ljudi z izgubo sluha je ključno za zmanjšanje stigme in podporo k bolj vključujoči družbi.





Namen konference je osvetliti pomen duševnega zdravja za osebe z izgubo sluha. Glavni poudarki bodo na:

- raziskavah in podatkih o vplivu izgube sluha na duševno zdravje;
- kritičnem pomenu dostopnosti v vseh življenjskih obdobjih oseb z izgubo sluha;
- pozitivnem vplivu vključevanja v izobraževanje, delo in neformalno okolje na čustveno zdravje;
- uvajanju praks, ki poudarjajo duševno zdravje oseb z izgubo sluha in tinitusom.

Program konference, petek, 19. 4. 2024

8.00–9.00	Prihod in prijava
9.00–9.30	Pozdravni nagovori
9.30–11.00	Predstavitve: raziskave na področju duševnega zdravja in izgube sluha
11.00–11.30	Odmor
11.30–13.00	Predstavitve: pomembnost dostopnosti za duševno zdravje oseb z izgubo sluha
13.00–15.00	Kosilo
15.00–16.30	Predstavitve: skrb za duševno zdravje ljudi z izgubo sluha in tinitusom v praksi
16.30–17.00	Sklepne razprave
18.00	Večerni dogodek (izlet z ladjico po Ljubljani in večerja)

Več o konferenci in povezanih dogodkih si lahko preberete na: <https://zveza-gns.si/>

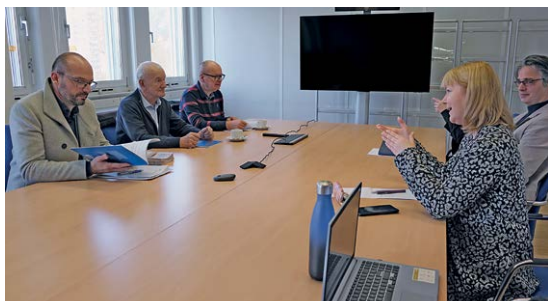
Aktivnosti zveze



Sestanek ZDGNS pri Zagovorniku načela enakosti

Predstavniki ZDGNS – predsednik Mladen Veršič, sekretar Matjaž Juhart in koordinator sistemskih rešitev Anton Petrič – so se 5. februarja 2024 udeležili sestanka pri Zagovorniku načela enakosti. Tam so predstavili nezadovoljivo implementacijo 62. a člena Ustave RS, ki govori o priznanju slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih, v trenutno zakonodajo. V ospredje so postavili nerešeno vprašanje sistemskega financiranja razvoja slovenskega znakovnega jezika.

Opozorili so tudi na 8. člen Zakona o izenačevanju možnosti invalidov, ki naj bi urejal dostopnost do blaga in storitev. Omenili so še problem omejevanja števila vavčerjev za tolmačenje in število ur tolmačenja pri podporni zaposlitvi za zaposlene gluhe osebe. Dotaknili so se tudi dostopnosti medijev, ki v večini ne sledijo priporočilom o dostopnosti za senzorno ovirane. Sogovornika iz urada Zagovornika, Jelena Aleksić in Boštjan Vernik, sta obljubila, da bosta preučila zadevo in podala ugotovitve oziroma priporočila.



Z varnim korakom tudi pozimi

Reportaža

InPlaninci smo se udeležili teoretičnega in praktičnega dela tečaja varnejše hoje v gore v zimskih razmerah in se tako resno lotili zimskega pohodništva. Da bi bili kar najboljše pripravljeni na izzive, ki nas čakajo v zasneženih gorah, smo se konec januarja udeležili tečaja varnejše hoje v gore v zimskih razmerah, ki ga je organizirala Planinska zveza Slovenije v sodelovanju z Gorsko reševalno službo Kamnik.

V petek popoldne, 26. januarja 2024, smo se najprej udeležili teoretičnega dela, ki je bil tolmačen v SZJ. Matjaž Šarkezi nam je jasno

in sistematično predstavil vsak kos opreme, ki ga priporoča za varno hojo v zimskih razmerah. Z jasnim prikazom nam je omogočil, da smo kar najboljše razumeli namen uporabe vseh pripomočkov. Pomemben poudarek je bil na tehničnih detajlih, kot so pravilno nameščanje derez, uporaba cepina in pravilna izbira oblačil in nahrbtnikov. Všeč nam je bilo tudi, da je prispeval še marsikateri sočen primer iz svojih bogatih gornjskih izkušenj.

Gluhi planinec Blaž Urh je dejal, da je dobil veliko novih informacij. »Denimo, še nikoli nisem slišal, da jelenova mast pomaga, da ne dobiš žuljev pri hoji. Najzanimivejši pa je bil prikaz, kako pravilno zavežemo vezalke, da se ne bodo odvezale.«

Tečaj je bil dostopen za slepe in slabovidne, ki so z otipanjem spoznali posamezne dele opreme, in za osebe z okvaro sluha, ki jim je povedano tolmačila tolmačka slovenskega znakovnega jezika.



Skupinska slika udeležencev



Blaž Urh vsem priporoča udeležbo na tem tečaju.



V soboto smo na Mali planini nadaljevali praktični del usposabljanja. Med udeleženci so bili slepi in slabovidni, gluhi, dolgotrajno bolni in planinci po poškodbah možganov. Miha Jakopin je podrobno opisal, kaj vse so počeli. »Zgodaj zjutraj smo izkoristili lep dan za zimski pohod od Kranjske ravni do Domžalske koče na Mali planini. Pri koči so nas že čakali gorski reševalci. Razdelili smo se v skupine, saj je delo na tečaju potekalo po postajah. Na prvi postaji so nam predstavili lavinske žolne, s katerimi iščemo ponesrečene pod plazom. Tudi sami smo lahko poskusili iskati s pomočjo spremljevalca, saj nam naprava na zaslonu prikazuje metre in centimetre oddaljenosti od ponesrečenca. Na naslednji postaji smo spoznavali različne dereze, kako jih namestiti, kako jih uporabiti in predvsem, kako hoditi z njimi. Na malo strmejšem pobočju so nam prikazali, kako ravnati, če zdrsnemo, kako uporabiti cepin in kako se ob zdrsu na hitro obrniti v najprimernejši položaj. Slepimi smo se ulegli na sneg, saj nam je bilo tako najlažje predstaviti pravilen položaj in način uporabe cepina. Na eni od postaj smo se naučili, kako s sondo preveriti, kje in kako pod plazom leži zasueta oseba, in kako pravilno z lopato odmetavati sneg. Na lutki smo preizkusili metode oživljanja in uporabo defibrilatorja. Na koncu nam je Matjaž Šarkezi predstavil še plazovni nahrbtnik, iz katerega se ob plazu sproži zračni balon.«

Jani Führer je bila najbolj všeč delavnica praktične uporabe cepina pri zaustavljanju ob zdrsu. »Z Dejanom sva večkrat poskusila simulirati padec in zaustavljanje. Najlepša hvala za potrpežljivost in pripravljenost na malo drugačen način dela s tečajnikom. Tudi druge vodje delavnic so se, čeprav so se večinoma prvič srečali s slepimi, s predstavitvami odlično odrezali. Mi smo se učili od njih, pa tudi oni od nas, kako slepemu približati posamezno področje. Polna super vtisov že razmišljam o ponovni udeležbi na tečaju v naslednjem letu, da osvežim znanje.«

Veliko so se naučili tudi spremljevalci. »Večino življenja sem se držal pravila, da se pozimi ne hodi v gore, ker je nevarno. Kot spremljevalec ljudi s posebnimi izzivi pa sem se udeležil nekaj zimskih pohodov. Ocenil sem, da to ni tak babbav, če seveda veš, kaj delaš. Izkušnja s tem tečajem je bila

Pomembno si je pravilno zavezati vezalke.

Tečaj je bil tudi tolmačen v slovenski znakovni jezik.





Prva pomoč in oživljanje

Učenje, kako ravnati, če nam zdrsne



še toliko dragocenejša, ker sem na praktični del tečaja spremljal slepo/slabovidno osebo. Opisoval sem ji, da je tudi ona 'vide-la', kaj počnejo predavatelji, in poskrbel, da je vse te reči varno preizkusila. Upam, da ne jaz ne ona tega znanja v praksi ne bova potrebovala. A če me morda kdaj zasuje plaz, bom imel večjo možnost preživetja, če bo reševanje vodila ona, kot če ga bo vodila videča oseba z (ne)znanjem, kakršnega sem imel sam pred tečajem,« je dejal Gregor Hrovatin.

Darja Damari je zadovoljna, ker je InPlaninec premaknil še eno stopničko višje k omogočanju osebam s posebnimi potrebami, da tudi v visokogorju dosežejo svoje cilje. »Sama pa sem kot spremljevalka slepe osebe doživela Malo planino popolnoma drugače. Spoznala sem, da je vsaka luknja pomembna, vsak majhen šop trave te lahko zmede, spre-gledaš majhne stopničke v koči. Zanimiva je bila hoja v paru, s povezavo samo s palico ob strani. Vedno znova ugotoviš, da ti skrb za drugega odpira znanja o sebi.«

Blaž Urh je še povedal, da so pri vsaki postaji pozorno poslušali informacije. »Seveda smo tudi poskusili v živo, da bomo pripravljeni, kadar bodo v gore šli pozimi. Absolutno sem se strinjal z mislijo Matjaža Šarkezija, da smo enakovredni in da si med seboj pomagamo,

tako v naravi kot v mestu. Vsem priporočam udeležbo na tečaju.«

Tudi pri praktičnem delu tečaja je bila navzoča tolmačka slovenskega znakovnega jezika, obiskala pa nas je tudi novinarska ekipa Spletne TV.

»Gibanje v naravi in občutek gora smo lahko izkusili skupaj, ne glede na naše različne omejitve. Slepi in slabovidni so se zanesli na druge čute, gluhi so se osredotočili na vibracije in gibanje, dolgotrajno bolni so premagovali svoje omejitve, medtem ko so se planinci po poškodbah možganov soočali s svojimi izzivi. Skupaj smo se učili, kako skrbeti drug za drugega in zagotavljati varen korak tudi v zahtevnih razmerah. Matjaž Šarkezi in gorski reševalci so nam s svojim znanjem, izkušnjami in predanostjo omogočili, da smo se naučili pomembnih veščin, kot so uporaba pripomočkov, pravilno gibanje po zahtevnem terenu in ravnanje v nujnih razmerah,« pa je misli po tečaju zbrala Nataša Privošnik.



Kulturni projekti v letu 2024

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije bo v letu 2024 izvedla večje projekte na državni ravni. V pripravi so:

- **Tridnevna gledališka delavnica** v domu ZDGNS v Kranjski Gori od 12. do 14. aprila 2024; gostja delavnice bo znana poljska umetnica vizualnega izražanja Edyt Kozub.
- **Praznovanje 25-letnice delovanja gledališke skupine Tihe stopinje**, SiTi Teater, 16. maj 2024.
- **Celovečerna gledališka igra predstava Čarovnice** gledališke skupine ZDGNS Tihe stopinje režiserke Lade Orešnik; predstava je napovedana za 7. junij 2024 v gledališki dvorani SiTi Teater v BTC Ljubljana.
- **Druga celovečerna gledališka predstava**, namenjena otrokom; 11. oktober 2024, kraj še ni določen.
- **Likovna kolonija gluhih in naglušnih**, od 30. avgusta do 1. septembra 2024 v Izoli; namenjena bo vsem, ki radi slikajo na platno.
- **Filmska delavnica gluhih**, ZDGNS, september 2024.
- **Likovna razstava z mednarodno udeležbo gluhih likovnikov**, Izola, od 7. novembra 2024.
- **Likovna razstava dosedanjih likovnih kolonij gluhih in naglušnih**, Krško, september 2024.
- **Festival izrazne mimike in pantomime**, MDG Ljubljana, oktober ali december 2024.
- **Evropska konferenca znakovnih jezikov s kulturnim večerom**, ZDGNS, 15.–16. november 2024.
- **Gledališki festival gluhih**, DGN Ljubljana, SiTi Teater, 30. november 2024.
- V oktobru se pod okriljem ZDGNS načrtuje **filmski festival gluhih**, na katerem bodo ljubitelji filmske umetnosti imeli možnost predstaviti svoje filmske izdelke.
- Festivalski dogodek **Mednarodni dan gluhih** je največji kulturni dogodek med gluhi in v slovenskem prostoru. Letos ga bo organiziralo Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče, in sicer v soboto, 21. septembra 2024.

Kultura

Parašportniki leta 2023

Šport

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite je 23. januarja letos na Brdu pri Kranju razglasila parašportnika



leta 2023. Laskavi naslov parašportnice leta 2023 je osvojila gluha atletinja Leja Glojnarič, naslov parašportnika pa si je prislužil parastrelec Franček Gorazd Tiršek. Ekipa leta 2023 je postala ženska ekipa v odbojki sede. Na podelitvi sta zbrane nagovorila Nataša Pirc Musar, predsednica Republike Slovenije, in Damijan Lazar, predsednik Zveze ŠIS-SPK.

Gluha atletinja Leja Glojnarič je že drugič zapored zaslužno osvojila laskavi naziv športnica leta. Lani je na evropskem prvenstvu gluhih na Poljskem postala evropska prva-kinja v skoku v višino in skoku v daljino ter dosegla svetovni rekord v sedmerboju. Za piko na i je bila še srebrna v teku na sto metrov z ovirami. Povedala je, da jo je to presenetilo.

»Tega nisem pričakovala, sem pa zelo ponosna nase. S tem sem dobila več samozavesti, več motivacije, več volje. V letu 2024 imamo

Najboljši parašportniki
leta 2023 so atletinja
Leja Glojnarič, strelec
Franček Gorazd Tiršek
in ženska reprezentanca
v odbojki sede

svetovno prvenstvo gluhih v Tajpeju in moji cilji so, da bi izboljšala osebne rekorde v mnogoboju, čim manj poškodb, več zdravja in veliko samozavesti, volje.«

Parašportnik leta 2023 je postal parastrelec Franček Gorazd Tiršek. Lani je v disciplini R4 zračna puška stoje SH2 na svetovnem prvenstvu v Peruju osvojil bronasto medaljo. Nekaj mesecev pred tem je na Nizozemskem v isti disciplini postal evropski prvak. Tudi on je dejal, da je bil presenečen, ko so ga poklicali na oder: »V tistem trenutku sem razmišljal, ali je to že peti ali šesti naslov, pa zdaj mislim, da je bil že sedmi. In resnično me je zelo presenetilo. Konec koncev je sedem pravljično številko in lepo je v tej pravljici. V lanskem letu sem izpolnil kvoto, tako da me letos vodi pot na paraolimpijske igre v Francijo. Upam, da bo vse v redu z zdravjem, opremo, da bo tudi sreča na naši strani, da se bo ekipa vrhunsko pripravila in da bomo v najboljši formi dosegli odličen rezultat.«

Priznanje za najboljšo ekipo leta 2023 je dobila ženska reprezentanca v odbojki sede, ki že več kot petindvajset let spada v evropski in svetovni vrh. Na zadnjem evropskem prvenstvu v Italiji je po izjemnih igrah osvojila srebrno odličje in napovedala kandidaturo za nastop na letošnjih paraolimpijskih igrah v Parizu. Aprila te vrhunske športnice na Kitajskem čaka še zadnji kvalifikacijski turnir.

Predsednica republike Nataša Pirc Musar je najprej čestitala vsem gluhim športnikom in športnicam. »Vsako leto pobirate priznanja za zaslužene športne dosežke. Tudi letos ste jih. Mislim, da je letošnje leto eno bolj rekordnih. Gluhi in naglušni tvorite tisti srčni del športne slovenske družine. Hvaležna sem vam, da zastopate Slovenijo, da ste ponosni, ko igra slovenska himna, ko dobite zlato medaljo. Ponosna sem pa pravzaprav na



Slovenski parašportniki

vsakega med vami, ki se udeleži katerega koli športnega dogodka. Hvala lepa in srečno še naprej!«

Plaketo za izjemne dosežke sta prejela gluha atletinja Leja Glojnarič in paralokostrelec Dejan Fabčič. Leja je na evropskem prvenstvu gluhih postavila nov mejnik v svoji karieri. V mnogoboju je prebila magično mejo pet tisoč točk in tako z dosežkom 5.085 postavila nov svetovni rekord. Paralokostrelec Dejan Fabčič je minulo uspešno leto kronal z novim evropskim rekordom. V dvoranskem lokostrelstvu je na razdalji 18 metrov v parakategoriji »recurve men open« v Luksemburgu postavil novo rekordno znamko s 551 zadetimi krogi.

Za dosežke na mednarodnih tekmovanjih so tudi letos tradicionalno izročili zlate, srebrne in bronaste znake. Zlati znak za medalje na svetovnem prvenstvu je dobil gluhi teniški

Srebrne znake so dobili gluhi atleti Iris Breganski, Tadej Enci in Leja Glojnarič za osvojene medalje na EP na Poljskem, pa tudi slovenska reprezentanca v odbojki sede za srebro na EP.





Predsednik Zveze
za šport invalidov –
Paralimpijskega komiteja
Damijan Lazar
in predsednica
republike Slovenije
Nataša Pirc Musar

igralec Marino Kegl. Drugi zlati znak so podelili parastrelcu Frančku Gorazdu Tiršku. Srebrne znake so prejeli gluhi atleti Leja Glojnarč, Iris Breganski, Tadej Enci in njihovi trenerji ter reprezentanca odbojke sede in njihov trener. Iris Breganski je povedala, da je zelo vesela priznanja.

»Lani je bilo na Poljskem evropsko prvenstvo in bilo je odlično. Ponosna sem. Zdaj imam svetovno prvenstvo za gluhe in upam, da mi

bo šlo, da bo šlo brez poškodb in da bom dosegla dobre rezultate. Veselim se tega in upam na najboljše.»

Bronaste znake za nastop na evropskem prvenstvu v kegljanju so prejeli gluhi kegljači Gregor Skalicky, Aleš Peperko in Tomaž Klemen, reprezentanca slepih in slabovidnih kegljačev, slepi šahist Marjan Štimec in igralec bilijarda Matej Brajkovič. Prejemniki priznanj so bili tudi njihovi trenerji in pomočniki. Priznanje za obetavnega mladega športnika sta prejela košarkar na vozičku David Škorjanc in igralka odbojke sede Tija Vrhovnik. Bronaste znake za športno udejstvovanje so podelili tudi udeležencem 16 poletnih svetovnih iger specialne olimpijade, ki je bila lani junija v Berlinu.

Prireditvev Parašportnik spodbuja zavedanje o pomembnosti parašporta, pomaga postavljati mostove med ljudmi ter neguje spoštovanje in razumevanje različnosti, ki jo prinaša svet parašporta.



Reprezentanca gluhih v dvoranskem nogometu

Reprezentanca gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu je nazadnje nastopila leta 2010 na evropskem prvenstvu gluhih v dvoranskem nogometu v Švici oziroma na kvalifikacijah za uvrstitev na EP leta 2014 na Madžarskem. Od takrat smo dvoranski nogomet gluhih lahko spremljali na rekreativnih tekmah, turnirjih in državnih prvenstvih gluhih.

Zamisel, da oživim reprezentanco gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu, je zorela na rekreacijskih treningih dvoranskega nogometa DGN Ljubljana v Komendi. Opazil sem možnost in tudi priložnost za ponovno sestavo reprezentance gluhih v tem športu. Med ogledom finalne tekme lige prvakov med Manchester Cityjem in Interjem iz Milana, ki je bila 10. junija 2023 v prostorih DGN Ljubljana, je Roman Krajačič, ki ima obetavnega sina nogometaša Benjamina, omenil, da bi

Benjamin igral za hrvaško reprezentanco gluhih. Čutil sem, da izgubljam mlade igralce, ki bi ponesli ekipni šport gluhih Slovenije v Evropo in v svet.

Odločitev, da vztrajam pri zastavljenem cilju, sta podprla tudi predsednica in sekretar

Po rekreaciji
v dvoranskem nogometu
DGN Ljubljana v Komendi





Na licenčnem seminarju trenerjev dvoranskega nogometa

ŠZGS, Sabina Hmelina in Tone Petrič. Prvo srečanje z njima je bilo 19. julija 2023 po Zoomu, kjer sem jima predstavil svojo vizijo o obuditvi reprezentance. Rekla sta mi, da mora tisti, ki bo prevzel vodenje reprezentance gluhih v dvoranskem nogometu, resno delati in vztrajati na poti.

Na odobreno prošnjo predsednika DGN Ljubljana Gorazda Orešnika za kritje prijavnine na Ljubljansko rekreativno ligo 2023 (sistem igralcev: 5 + 1) mi je med septembrom in oktobrom 2023 uspelo vpoklicati 17 gluhih igralcev. Kot ekipa ENERGIČNI DGN Ljubljana smo odigrali 12 tekem, dve pa smo odpovedali zaradi premajhnega števila igralcev, ki niso želeli igrati na dežju na asfaltu, in osvojili smo zadnje, 8. mesto. Želel sem videti, kako smo tehnično podkovani in kondicijsko pripravljeni.

Na polici imam knjigo Fustal od A do Ž avtorja Lada Grguriča, trenerja NK Ribnica. V času Ljubljanske rekreativne lige sem mu pisal glede obuditve reprezentance gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu in bil mi je pripravljen prisluhniti. Prišel je pogledat tekmo v Ljubljano in pod svoje okrilje v futsal klubu NK Ribnica (U17) takoj vzel Benjamina Kraja-

čiča. Obenem je ugotovil, kaj potrebujem, in me preusmeril h kontaktni osebi na Nogometni zvezi Slovenije. Predlagal je tudi, naj projekt reprezentance gluhih v dvoranskem nogometu predstavim na licenčnem seminarju trenerjev tega športa in tam tudi pridobim informacijo glede gluhih in naglušnih igralcev, ki imajo na boljšem ušesu izgubo sluha nad 55 db.

23. septembra 2023 je v Športni dvorani v Sodražici potekal seminar trenerjev dvoranskega nogometa UEFA za licence A, B in C. Tam sem predstavil željo po obuditvi reprezentance gluhih v dvoranskem nogometu in prosil za pomoč in podporo pri iskanju gluhih in naglušnih igralcev, trenerja za reprezentanco gluhih in za prijateljske tekme ter možnost odstopa dvorane za namen treningov. Odzivi so bili pozitivni, a to je bil seveda le začetek preboja za dosego cilja.

Naslednji korak je bil stik z Nogometno zvezo Slovenije. Napisal sem prošnjo za iskanje igralcev, ki imajo na boljšem ušesu izgubo sluha nad 55 db, in jo poslal koordinatorski dvoranskega nogometa in reprezentanc Stanketu Kokalju, da jo prepošlje. Njegovega odziva še ni bilo, tako da sem sam zagrizel v povpraševanje po igralcih in našel tri gluhe in naglušne igralce, ki trenirajo v klubih. Z njimi in njihovimi očeti sem se pogovoril o vključitvi na treningih in posledično v reprezentanco. Ti igralci igrajo veliki nogomet, a to po mnenju trenerjev ni ovira, temveč prednost, da gradijo kondicijo in ustaljenost navade igranja nogometa.

Ko smo imeli igralci dvoranskega nogometa z mojega spiska skupne treninge – enkrat z Ladom Grguričem v Ribnici, drugič s sodnikom Almirjem Fetičem v Komendi –, sem ugotovil, da se bodo morali igralci, uporabniki polževih vsadkov, nujno navaditi na trenin-

ge brez nošenja aparatov oziroma polževih vsadkov. Kot zanimivost: tisti, ki redno nosijo slušni pripomoček na treningih in tekmah, ga bodo morali na velikih tekmovanjih odložiti, saj jih ne smejo nositi na tekmah, to pa jim prinaša 80-odstotni upad v igri, saj se mora-jo popolnoma zanašati na vid in nič na sluh.

Po mojem seznamu imamo v Sloveniji 12 vzdržljivih športnikov za dvoranski nogomet, od tega jih večina trenira rekreativno med slišječimi, pet pa jih je v klubu. Sedem igralcev je starih od 12 do 23 let, preostali so veterani. Prepričan sem, da jih je še več, in še danes vztrajam pri iskanju mladih klubskih igralcev. Dobrodošli so tudi igralci, ki igrajo nogomet in dvoranski nogomet ter bi bili radi del reprezentance (pišite na futsal.gluhi@gmail.com).

Ker sem sam tudi zagrizen *futsaler* in imam tudi namen igrati za reprezentanco, iščem tudi koordinatorja, ki bi mi bil podoben in bi prevzel vse moje dosedanje delo. Ko sem Andreja Dobovičnika, nekdanjega selektorja reprezentance A v dvoranskem nogometu, na sestanku vprašal, ali bi bil morda naš trener, me je opozoril, da moram vse nujno predati nekomu, ki se spozna na delo koordinatorja, če želim sam postati profesionalni igralec. Koordinator je vezni člen med igralci, trenerjem, pomočnikom trenerja, ŠZGS in drugimi organizacijami, fizioterapevtom, sponzorjem, lastnikom dvoran ... To je kar obsežno delo in



Trening z Lodom Grguričem

tega igralec ne bo zmož, saj bo imel v mislih vsa dela koordinacije. Andrej je še omenil, da je pomembno, da so igralci v klubih, da so navajeni na treninge in ohranjajo kondicijo. Ne sprejema igralcev, ki trenirajo enkrat na teden samo rekreativno ali samo takrat, ko bi bili skupaj ob koncu tedna. Takrat se je nemogoče naučiti raznih taktik, in tako tudi ne bi bili na ravni denimo španske reprezentance gluhih v dvoranskem nogometu – mi pa moramo biti na ravni te reprezentance. Kondicija in sprotna usmeritev trenerjev na treningih v klubih je osnova za dosego reprezentančne ravni. Poudaril sem, da je bilo v klubih veliko gluhih igralcev zavrženih in da je te trenerje težko prepričati, da bi v svoje vrste sprejeli gluhe igralce. Andrej je odgovoril samo, da kdor ne sprejme igralcev, ker se boji, da se bo sistem podrl, ni dober trener.

Najlepše od vsega pa je bila njegova izjava, da je pomembno, da so igralci pripravljeni



Igralci, ki jih Miloš Ganič želi v reprezentanci gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu.



Skupaj z nekdanjim selektorjem Andrejem Dobovičnikom (desno)

vložiti nekaj svojega denarja za skupne treninge in žrtvovati konce tedna samo zato, ker imajo srce, da igrajo za Slovenijo. Srčno upam, da bo Andrej naš trener, saj so njegovi nasveti in način razmišljanja pravi, ne glede na to, da v Sloveniji obstaja veliko trenerjev za dvoranski nogomet. »Napredoval boš, če boš zaupal trenerju,« je tudi ena od njegovih izjav.

Vesel sem tudi, da sta sekretariat ŠZGS in predsedstvo ŠZGS na seji 5. decembra 2023, kjer sem predstavil rezultate svojega dela, sprejela tudi nekaj mojih predlogov k spremembi organizacije DP v dvoranskem nogometu, in sicer z ligaškimi tekmovanji, ter podprla pobudo k oživitvi ekipne reprezentance. Prav tako so mi zaupali vso koordinacijo pri organizaciji ligaških tekmovanj. Prvo

Predstavitev rezultata dela predsedstvu ŠZGS



ligaško tekmovanje v dvoranskem nogometu je ŠZGS organizirala 18. februarja 2024 v Komendi.

Da mi je vse to uspelo, gre zahvala tudi tolmačem slovenskega znakovnega jezika. Porabljenih je bilo veliko vavčerjev, ki so jih prispevali tudi gluhi igralci s pravico do tolmača SZJ. Po pogovoru z vodstvom ŠZGS že iščemo sponzorje.

V letu 2025 naj bi potekale kvalifikacije za uvrstitev na EP v dvoranskem nogometu. Če bomo zmagali, se bomo uvrstili na EP, ki bo oktobra 2026 v Poreču na Hrvaškem.

Imam pa prošnjo. Na e-poštni naslov: futsal.gluhi@gmail.com pišite:

- če poznate igralce od U12 dalje, ki so gluhi, naglušni ter osebe s polževim vsadkom z izgubo sluha nad 55 db po Fowlerju na boljšem ušesu;
- če ste trenerji dvoranskega nogometa ali nogometa z željo, da bi v vaše klube vključili te naše bodoče reprezentante, ki iščejo klub;
- če ste lastniki športnih dvoran in bi jih radi dali v brezplačno rabo za namen treningov;
- če bi si želeli donirati za prihodnost reprezentance gluhih v dvoranskem nogometu ali bili naši sponzorji;
- če za svoje igralce potrebujete prijateljske tekme in
- če bi bili del naše ekipe kot trener, pomočnik, fizioterapevt, maser, koordinator.

Društva gluhih in naglušnih, katerih igralci so člani njihovega društva, pa tudi naprošam, da jim v znamenje podpore povrnejo vsaj potne stroške na reprezentančne treninge in za udeležbo na ligaških tekmovanjih. Hvala.

Mednarodni športni projekti 2024



**Svetovno prvenstvo gluhih
v atletiki, Tajpej, Tajvan,
12.–21. 7. 2024**

Udeleženci: Leja Glojnarič, Iris Breganski, Tadej Enci in trenerji Iztok Glojnarič, Mojca Breganski in Gregor Doberšek

**Evropsko prvenstvo gluhih
v košarki, Malaga, Španija,
21.–29. 6. 2024**

Udeleženci po izboru trenerja Jake Hladnika; prvenstvo se bo štelo kot kvalifikacije za olimpijske igre gluhih, Tokio 2025.

**Svetovno prvenstvo gluhih
v košarki 3 x 3, Parana, Argentina,
december 2024**

Udeleženci po izboru selektorja Jake Hladnika

**Evropski pokal gluhih v kegljanju,
Nova Gorica, Slovenija,
23.–25. 5. 2024**

Udeleženci po izboru selektorja Aleša Peperka

**Svetovno prvenstvo o gluhih
v šahu – posamično, Beograd,
Srbija, 25. 6.–6. 7. 2024**

Udeleženca: Andrej Štrucl in Borut Glas s trenerjema Zdenko Štrucl in Hilmijo Ahmatovičem

**Izredni kongres ICSD, Erzurum,
Turčija, 9. –10. 3. 2024**

Udeleženca: Sabina Hmelina in Anton Petrič

**Redni kongres EDSO, Pariz,
Francija, 18.–19. 9. 2024**

**Evropsko prvenstvo gluhih
v tenisu, Beljak, Avstrija,
22.–29. 6. 2024**

Udeleženec: Marino Kegl s trenerjem Darkom Keglom

Društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj



Špela Rotar, Janez Žura | Foto: Janez Žura

Solidarnost po ujmah: Koncert za gluhega Bojana

Poletne poplave in neurja, ki so Slovenijo prizadeli avgusta 2023, so razdejali marsikateri

dom in življenja ljudi obrnila na glavo. Številni so bili odrezani od sveta. Prenekaterim je voda odnesla vse, kar so imeli. Veliko škode je utrpel tudi Bojan Jovanovič iz Kranja, saj mu je neurje razkrilo streho in voda uničila dom. »Močno je deževalo. Na tistem področju blizu Jošta, kjer živim, je proti moji hiši tudi močno pihalo. Odnesele so streho, a tega nisem niti vedel. Posteljo, ki sem jo pred tem odrgel in pustil zunaj, je veter odnesel vse do prijatelja Klepca. Komaj sem jo še videl. Težko sem dobil pomoč. Gasilci niso prišli pomagat, ker so imeli ogromno dela drugje, saj so bili številni v hudih težavah. Zato sem prosil društvo, da mi pridejo pomagat. In so res priskočili na pomoč. Vse so uredili.«



Od leve: Bojan Jovanovič,
Janez Štros, Borut Sever,
Boris Horvat - Tihi

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj je v sodelovanju z drugimi organizacijami začelo zbirati sredstva za Bojana. Za nameček je pripravilo še dobrodelni koncert, na katerem so nastopili kranjski tamburaši s pevko Saro Žagar in pevcem Lenartom Sušnikom, poleg njih pa še citrarka Tanja Zajc Zupan in pevka Eva Kovačič. Vse pesmi so bile tolmačene v slovenski znakovni jezik. Nekateri gluhi so si pomagali z baloni, prek katerih so zaznavali zvočne vibracije. K pomoči za Bojana so poleg društva Auris Kranj pristopili še kranjska Lions in Rotary kluba, Fundacija Vincenca Drakslerja, občina Kranj in slikar Janez Štros, vodja projekta Tudi ti si angel. *»Na Aurisu so povedali, koliko denarja potrebujejo, koliko ga imajo. Seveda smo jim povedali, toliko pa toliko imamo zbranega in bi ga prispevali za to zgodbo. Ko sem slišal, koliko denarja manjka, sem predlagal, da vsi skupaj naredimo lep dobrodelni koncert in skušamo še kaj zbrati, da bi bil Bojan toliko bližje svojemu domu. Sama sreča me je, ko je dvorana polna, ko vidiš, da so ljudje še vedno dobri, da želijo pomagati, da želijo sodelovati.«*

Koncerta se je udeležil tudi direktor Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij Borut Sever in dejal, da je zelo pomembno, da v stiski pomagamo drug drugemu. *»Pri tem je zelo pomembno tudi delo organizacij, delo društev gluhih in naglušnih, zveze in vseh drugih invalidskih in tudi humanitarnih organizacij, seveda tudi rotarijcev, lionsov in drugih – vseh, ki pokažemo, da smo skupaj taktat, ko je najbolj potrebno. In ravno zato lahko rečemo, da je današnji dogodek pokazal najpomembnejše: da imamo sočutje in občutek za sočloveka ter da bomo ob teh težkih zgodbah prepoznali sočloveka in stopili skupaj.«*

Predsednik Aurisa Boris Horvat je bil z udeležbo zelo zadovoljen, saj bodo z izkupičkom



Velika udeležba na dobrodelnem koncertu

celotne zbiralne akcije Bojanu lahko zagotovili varen dom. Zbrali so namreč okoli trideset tisoč evrov. Zahvalil se je vsem sodelujočim, obiskovalcem koncerta in vsem, ki so kolikor koli in kakor koli darovali. *»Kot društvo smo do konca lanskega leta zbrali približno 24 tisoč evrov. Potem so nekaj prispevali še rotarijci in lionsi ter fundacija. Ko so zbirali sredstva na neki drugi prireditvi, so nam že to nakazali. Končni cilj pa je, da postavimo bivalno enoto ali brunarico ali nekaj podobnega, ker je njegova hiša res prestara in nima smisla vlagati vanjo. Zato bomo zraven nje postavili novo bivalno enoto. Skupaj bomo poiskali izvajalca, ki nam bo prisluhnil in delal za to vsoto, ki jo bomo zbrali.«*

Na koncertu se je pokazalo, da v Sloveniji še vedno zmoremo stopiti skupaj in pomagati sočloveku.



Kranjski tamburaši pod vodstvom Damirja Zajca s pevcema Saro Žagar in Lenartom Sušnikom

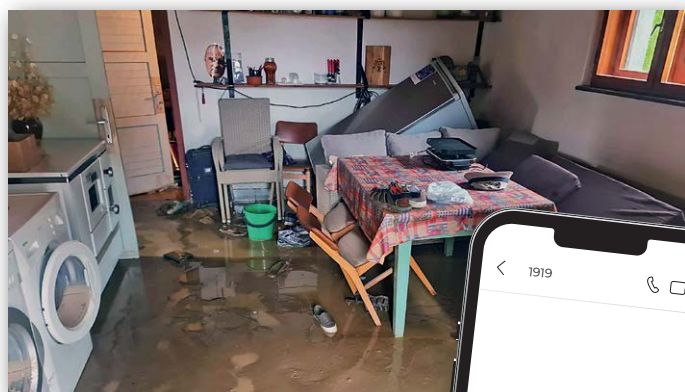


ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE SE ZAHVALJUJE VSEM, KI POMAGATE.



POPLAVE 2023

V poplavah so ogromno škodo utrpeli tudi gluhi in naglušni, zato Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije zbira pomoč.



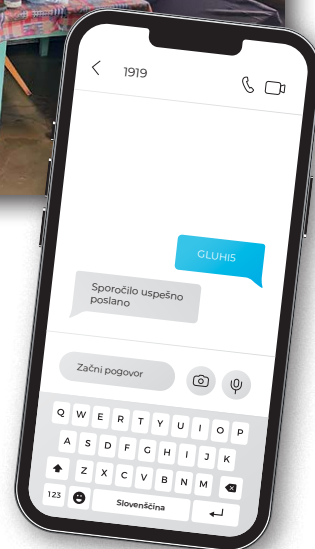
Pomagate lahko s sporočilom (SMS)

Pošljite sporočilo SMS s ključno besedo **GLUHI5** na številko 1919 in prispevali boste 5 EUR za pomoč prizadetim v poplavah.

Prispevajo lahko uporabniki mobilnih storitev podjetij Telekom Slovenije, Telemach, A1, T-2.

Pravila in pogoji za sodelovanje pri storitvi SMS-donacija so objavljeni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Pomagate lahko tudi z nakazilom po položnici:



Ime plačnika UPN QR - potrdilo

Namen in rok plačila

POSLEDICA UJME 2023 - POPLAVE

Znesek

EUR

IBAN in referenca prejemnika

SI56 0201 3001 7289 390

SI00 04082023

Ime prejemnika

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN
NAGLUŠNIH SLOVENIJE,
DRENIKOVA 24, 1000 LJUBLJANA

Koda QR



IBAN plačnika

Polog

☐

Dvig

☐

Referenca plačnika

Ime, ulica in kraj plačnika

Znesek

Datum plačila

Nujno

☐

Koda namena

Namen plačila

CHAR

POSLEDICA UJME 2023 - POPLAVE

IBAN prejemnika

SI56020130017289390

Referenca prejemnika

SI0004082023

Ime, ulica in kraj prejemnika

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE,
DRENIKOVA 24, 1000 LJUBLJANA

UPN QR

Podpis plačnika (neobvezno žig)